

YÖNETMELİK

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından:

SUNİ TOHURLAMA, TABİİ TOHURLAMA VE EMBRİYO TRANSFERİ

FAALİYETLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; tek tırnaklı, çift tırnaklı, kanatlı ve suda yaşayan hayvanlar ile arı, ipek böceği ve her türlü hayvanın üretim ve ıslahına yönelik, kişi veya kuruluşlar tarafından yapılacak suni tohumlama, tabii tohumlama, embriyo transferi, genetik kopyalama ve diğer biyoteknolojik faaliyetlerin düzenlenmesi, denetlenmesi, uygulama izinlerinin verilmesi; sperma ve embriyo ithalatı, ihracatı, suni tohumlama kayıtları ile istatistik bilgilerin derlenmesi, Bakanlık tarafından yapılacak suni tohumlama, tabii tohumlama ve embriyo transferi hizmetlerinde ücret alınması, suni tohumlama hizmetlerinin devrinin yapılmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, kişi veya kuruluşların suni tohumlama, tabii tohumlama, embriyo transferi ve diğer biyoteknolojik faaliyetlerine ilişkin hükümleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ile 9/3/1954 tarihli ve 6343 sayılı Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile Odalarının Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanuna dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Bakanlık: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığını,

b) Birlik: Her türden hayvan için ıslah esas olmak üzere yetiştirme ve pazarlama faaliyetlerini gerçekleştirmek amacıyla, gerçek ve tüzel kişiliği haiz yetiştiriciler ile kurum ve kuruluşların oluşturdukları Yetiştiriciler Birliğini,

- c) Biyoteknolojik faaliyet: Hayvanların eşey hücrelerini veya üreme fizyolojilerini etkilemek veya yönlendirmek amacıyla yapılan her türlü faaliyeti,
- ç) Damızlık: Irkına, tipine ve verimine özgü özellikleri gösteren vasıflı ve damızlık belgeli veya sertifikalı hayvanları,
- d) Döl kontrolü (progeny testing): Soy kütüğü ve verim kayıtlarının düzenli tutulduğu yeterli teknik alt yapı, uzman personel ve hayvan varlığına sahip kuruluşlar tarafından yürütülen ve damızlıkları döllerinin verimlerine göre seçmeyi sağlayan uygulamaları,
- e) Embriyo transferi: Damızlık hayvanlardan elde edilen embriyoların taze veya dondurularak uygun dönemdeki dişi hayvanların genital kanalına özel tekniklerle ve hijyenik koşullarda nakledilmesini,
- f) Genetik kopyalama: Damızlık hayvanlara ait bir genomdan biyoteknolojik yöntemler kullanılarak onun tüm genotipik özelliklerini taşıyan yeni bir canlının elde edilmesini,
- g) İl müdürlüğü: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı İl Müdürlüklerini,
- ğ) Kişi veya kuruluşlar: Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek veya tüzel kişileri,
- h) Ön soy kütüğü: Sadece yetiştirme kayıtları tutulan işletmelerde mensup olduğu ırkın özelliklerini taşıyan hayvanlar için oluşturulan kayıt sistemini,
- ı) Pedigri: Soy kütüğüne kayıt edilen damızlıklarla, safkan atların numara, isim, orijin, ırk, renk, eşkâl, cinsiyet, doğum tarihi, verim kayıtları, yetiştirici ve sahibi ile hayvanın cetlerine ait bilgileri ve verimlerini belirten belgeyi,
- i) Serbest veteriner hekim: 6343 sayılı Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile Odalarının Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanun hükümleri uyarınca mesleğini serbest olarak icra eden veteriner hekimleri,
- j) Soy kütüğü: Yetiştirme ve verim kayıtları tutulan işletmelerde mensup olduğu ırkın özelliklerini taşıyan hayvanlar için oluşturulan kayıt sistemini,
- k) Sperma: Sağlıklı ve damızlık niteliği taşıyan erkek hayvanlardan belirli yöntemlerle alınan, ejakülatların spermatolojik muayeneleri yapıldıktan sonra, taze ya da dondurulmuş sperma porsiyonlarını,
- l) Suni tohumlama: Uygun tohumlama zamanında, dişi hayvanın genital kanalına spermaların hijyenik koşullarda nakledilmesini,
- m) Veteriner sağlık teknisyeni: Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Tarım Meslek Lisesi Veteriner Sağlık Bölümü ile daha önce Tarım ve Köyişleri Bakanlığına bağlı olan Veteriner Sağlık Meslek Lisesi, Hayvan Sağlığı Memurları Okulu, Hayvan Sağlığı Memurları Meslek Lisesi okullarından mezun teknisyenleri,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Suni Tohumlama, Embriyo Transferi ve Diğer Biyoteknolojik Faaliyetlerin

Uygulaması, Kursları, İzni, Suni Tohumlama Hizmetlerinin

Devri ve Tabii Tohumlama

Uygulama esasları

MADDE 5 – (1) Suni tohumlama ve embriyo transferi uygulaması aşağıdaki esaslar dâhilinde yapılır.

a) Çift tırnaklı, tek tırnaklı ve diğer memeli hayvanlarda suni tohumlamayı Bakanlıkça düzenlenen kursta başarılı olan veteriner hekim veya veteriner hekim sorumluluğunda veteriner sağlık teknisyenleri, embriyo transferini ise Bakanlıkça düzenlenen kursta başarılı olan veteriner hekim yapar. Kanatlı ve suda yaşayan hayvanlar, ipek böceği ve arıda suni tohumlamayı bu konularda eğitim almış fakülte, yüksek okul ve meslek lisesi mezunları yapar.

b) Suni tohumlama veya embriyo transferi izni almış bir veteriner hekimin sorumluluğunda en fazla iki veteriner sağlık teknisyeni suni tohumlama izni alarak çalışabilir. Birlik ve kooperatiflerde ise bir veteriner hekimin sorumluluğunda en fazla üç veteriner sağlık teknisyeni suni tohumlama izni alarak çalışabilir.

c) Suni tohumlama ve embriyo transferi yapan kişi ve kuruluşlar yaptıkları uygulama ile ilgili olarak Bakanlık tarafından belirlenen belgenin bir nüshasını yetiştiriciye vermek zorundadır.

ç) Suni tohumlama yapan kişi ve kuruluşlar, kulak numarası olmayan hayvana suni tohumlama yapamaz.

d) Suni tohumlama ve embriyo transferi izni almış kişi veya kuruluşlar, üretimine ve ithalatına Bakanlıkça izin verilen sperma ve embriyoları kullanmak zorundadır. İzni olmayan spermayı ve embriyoları kullanan veteriner hekimlere ilişkin 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendi uygulanır. İzni iptal edilen veteriner hekimin sorumluluğunda çalışan veteriner sağlık teknisyeninin de izni iptal edilmiş olur. İzni iptal edilen veteriner sağlık teknisyenleri başka bir veterinerin sorumluluğu altında görev alamaz.

e) Suni tohumlama ve embriyo transferi yapan kişi ve kuruluşlar, faaliyetleri ile ilgili olarak Bakanlıkça belirlenen kayıtları tutmak ve cetvelleri düzenlemek zorundadır.

f) Suni tohumlama, embriyo transferi ve diğer biyoteknolojik faaliyet yapma izni almış kişi veya kuruluşlar bu faaliyetlerinden vazgeçmeleri halinde bir ay içerisinde il müdürlüğü kanalıyla Bakanlığa bildirmek zorundadır.

g) Kişi veya kuruluşlar, bu Yönetmelik hükümlerini yerine getirmediği ya da kayıt ve belgelerde yanlış bilgiler aktardığı, suni tohumlama belgelerini zamanında düzenlemediği ve zamanında il/ilçe müdürlüğüne bildirmediği, kayıt ve belgelerde tahrifatlar yaptığı, hayvana farklı sperma kullandığı durumlardaki gibi usulsüzlükler tespit edildiğinde izinleri il müdürlüğünce 12 ay süre ile geçici olarak askıya alınır ve faaliyeti durdurulur. İzni iptal

edilen veteriner hekimin sorumluluğunda çalışan veteriner sağlık teknisyeninin de izni iptal edilmiş olur. Bu süre içerisinde izni iptal edilen veteriner sağlık teknisyenleri başka bir veterinerin sorumluluğu altında görev alamaz. Bu süre sonunda il müdürlüğüne tekrar müracaat edilmesi halinde yapılan değerlendirmeler sonucunda kişi veya kuruluşlara gerekli izinler verilebilir.

ğ) Embriyo transferi yapma izni alan serbest veteriner hekimin, yanında çalıştırdığı veteriner sağlık teknisyenine embriyo transferi yaptırdığı tespit edildiği takdirde, sorumlu veteriner hekime 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendi uygulanır.

h) Suni tohumlama, embriyo transferi ve diğer biyoteknolojik faaliyetlerini özel sektöre devretmek isteyen il müdürlükleri, Bakanlıktan izin almak zorundadır. Suni tohumlama, embriyo transferi ve diğer biyoteknolojik faaliyetleri özel sektöre devredilen illerde kamu görevlisi (belediyede çalışanlar dahil) veteriner hekim ve veteriner sağlık teknisyenlerine suni tohumlama, embriyo transferi ve diğer biyoteknolojik faaliyetler izni verilemez. Bu faaliyetlerde bulunan kamu görevlisi (belediyede çalışanlar dahil) veteriner hekim ve veteriner sağlık teknisyenleri hakkında 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendi uygulanır.

i) Bakanlıktan izin almadan suni tohumlama, embriyo transferi yapan, biyoteknolojik faaliyetlerde bulunanlar hakkında 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendi uygulanır ve izinsiz uygulama yapan veteriner hekimler ise; Veteriner Hekimler Odasına ve Türk Veteriner Hekimleri Birliği Merkez Konseyine bildirimini sağlar.

i) Suni tohumlama, iznini herhangi bir hayvancılık işletmesi için alan serbest veteriner hekim başka bir hayvancılık işletmesi için suni tohumlama izni alamaz.

j) Suni tohumlama ve embriyo transferi uygulama bilgileri soy kütüğü ve ön soy kütüğü kayıt sistemi olan türlerde bu sisteme kayıt edilmek zorundadır.

k) Diğer hayvan türleri ile ilgili uygulama esasları, Bakanlık tarafından belirlenir.

Suni tohumlama ve embriyo transferi kursları

MADDE 6 – (1) Suni tohumlama ve embriyo transferi kursları aşağıdaki esaslar dâhilinde yapılır.

a) Suni tohumlama ve embriyo transferi kurslarının düzenlenmesi, onayı, eğitici elemanların görevlendirilmesi ve sertifika düzenlenmesi Bakanlık tarafından yapılır.

b) Veteriner fakültelerinin, Dölerme ve Suni Tohumlama ile Doğum ve Jinekoloji Anabilim Dallarında doktora veya uzmanlık yapmış olanlar için belgeleri ile müracaat etmeleri halinde kurs zorunluluğu aranmaz.

c) Suni tohumlama kursuna katılacak olanlar, ekinde diploma fotokopisi bulunan bir dilekçeyle ve il müdürlüğü aracılığıyla Bakanlığa başvurur. Embriyo transferi kursuna katılacaklar ekinde suni tohumlama sertifikası bulunan bir dilekçeyle ve il müdürlüğü aracılığıyla Bakanlığa başvurur.

ç) Çift tırnaklı ve tek tırnaklı hayvanlar ve diğer memeli hayvanlarla ilgili embriyo transferi kurslarına veteriner hekimler katılır.

d) Çift tırnaklı ve tek tırnaklı hayvanlar ve diğer memeli hayvanlarla ilgili suni tohumlama kurslarına veteriner hekimler ve veteriner sağlık teknisyenleri katılır.

e) Kanatlı ve suda yaşayan hayvanlar, ipek böceği ve arı ile ilgili suni tohumlama kursuna, bu konularla ilgili eğitim veren fakülte, ilgili meslek yüksek okulu ve meslek lisesi mezunları katılır.

f) Kurs katılanların kurs müddetince devam etmeleri mecburi olup, kurslarda başarılı olanlara Bakanlıkça onaylı sertifika verilir.

g) Kurs katılım ücretleri Bakanlık personeli hariç, kursa katılanlar tarafından ödenir ve kurs ücretleri Bakanlıkça belirlenir.

ğ) Suni tohumlama ve embriyo transferi kursları, katılım müracaatları il müdürlüğü aracılığıyla Bakanlığa bildirilerek ve Bakanlıktan izin alınması kaydıyla; Bakanlık il müdürlükleri, veteriner hekimleri odaları ve veteriner fakültelerinin Dölerme ve Suni Tohumlama Anabilim Dalı tarafından süresi en az beş iş günü olmak üzere düzenlenir ve başarılı olanlar Bakanlığa bildirilir. Sertifikalar, Bakanlıkça onaylandıktan sonra geçerlilik kazanır.

Suni tohumlama, embriyo transferi ve diğer biyoteknolojik faaliyetlerin izni

MADDE 7 – (1) Tek tırnaklı, çift tırnaklı ve diğer memeli hayvanlarda suni tohumlama ve embriyo transferi izni aşağıdaki esaslara göre yapılır.

a) Suni tohumlama ve/veya embriyo transferi yapmak için il müdürlüklerinden izin almak zorunludur. Suni tohumlama ve/veya embriyo transferi izni almak isteyen kişi ve kuruluşlar ekinde aşağıdaki belgelerin bulunduğu bir dilekçe ile il müdürlüğüne müracaat eder. Tüzel kişiliklerin suni tohumlama veya embriyo transferi yapma izni, sertifikası bulunan veteriner hekim adına verilir. İl müdürlükleri verilen suni tohumlama ve embriyo transferi izinlerini müracaatı takiben bir ay içerisinde Bakanlığa bildirir.

b) Serbest veteriner hekimlerinin dilekçelerine aşağıda yer alan belgeler eklenir.

1) Suni tohumlama ve/veya embriyo transferi kurs sertifikasının fotokopisi,

2) 6343 sayılı Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile Odalarının Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanuna uygun olarak alınmış muayenehane veya poliklinik açma ruhsatının fotokopisi.

c) Özel hayvan hastaneleri adına verilen dilekçelere aşağıda yer alan belgeler eklenir.

1) 19/4/1999 tarihli ve 23671 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hayvan Hastanelerinin Kuruluş, Açılış, Çalışma ve Denetleme Usul ve Esaslarına Dair Yönetmeliğe uygun olarak alınmış özel hayvan hastanesi ruhsatının fotokopisi,

2) Hastane adına suni tohumlama ve embriyo transferi yapacak veteriner hekime ait meslek odasına üye olduğuna dair belge ve suni tohumlama ve/veya embriyo transferi kurs sertifikasının fotokopisi.

ç) Suni tohumlama ve/veya embriyo transferi yapmak üzere kurulmuş olan şirketler adına verilen dilekçelere aşağıda yer alan belgeler eklenir.

1) Şirketin faaliyetleri ile ilgili Ticaret Sicil Gazetesi veya Bakanlıkça onaylı örneği,

2) Şirket adına suni tohumlama ve/veya embriyo transferi yapacak veteriner hekime ait meslek odasına üye olduğuna dair belge ve suni tohumlama ve/veya embriyo transferi kurs sertifikasının fotokopisi.

d) Birlikler, kooperatifler ve hayvancılık işletmeleri adına verilen dilekçelere aşağıda yer alan belgeler eklenir.

1) Birlikler, kooperatifler ve hayvancılık işletmeleri adına suni tohumlama ve/veya embriyo transferi yapacak veteriner hekime ait meslek odasına üye olduğuna dair belge,

2) Suni tohumlama ve/veya embriyo transferi kurs sertifikasının fotokopisi.

e) Veteriner sağlık teknisyenlerinin dilekçelerine aşağıda yer alan belgeler eklenir.

1) İş sözleşmesi,

2) Suni tohumlama kurs sertifikasının fotokopisi.

(2) Kanatlı ve suda yaşayan hayvanlar ile arılar ve ipekböceklerine suni tohumlama yapma izni verilmesine ilişkin hususlar Bakanlıkça belirlenir.

Tabii tohumlama faaliyetleri

MADDE 8 – (1) İşletmesinde tabii tohumlama boğası kullanmak isteyen yetiştirici Bakanlıktan izin almak zorundadır. İzin alınmış tabii tohumlama boğası ticari amaçla kullanılamaz. Tabii tohumlamaya dair faaliyetlere ilişkin hususlar Bakanlıkça belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bakanlık Tarafından Yapılan Suni Tohumlama, Embriyo Transferinden

Alınan Uygulama Ücreti ve Ücretin Tahsili

Uygulama ücreti

MADDE 9 – (1) Bakanlık tarafından yapılan suni tohumlama, embriyo transferi ve diğer biyoteknolojik faaliyetler ücret karşılığında yapılır.

Sığır suni tohumlama ve embriyo transferi uygulama ücretinin tahsili

MADDE 10 – (1) Sığır suni tohumlama uygulamalarında, birinci tohumlama ücret karşılığında yapılır ve izleyen ikinci tohumlamadan ücret alınmaz. Müteakip uygulama ücrete tabidir. Embriyo transferinde bütün uygulamalar ücret karşılığında yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sperma ve Embriyo İthalatı

Sperma ve embriyo ithalatı

MADDE 11 – (1) Sperma ve embriyo ithalatı yapacak gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşlar, sperma ve embriyo depolama, dağıtım ve pazarlama için altyapıya sahip ve en az bir veteriner hekim istihdam etmek koşulu ile Bakanlıktan izin almak zorundadır. İthalatta teknik ve sağlıkla ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

(2) Sperma ve embriyo ithalatı yapacak gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşlar; Bakanlıkça çıkarılan mevzuata uymak zorundadır. Mevzuata uymayanların ithalat için yaptıkları başvuru değerlendirmeye alınmayarak kontrol belgesi verilmez, faaliyetleri durdurulur ve diğer müracaatları kabul edilmez.

(3) Sperma ve embriyo ithalatı yapacak gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşlar; ithal edilecek dondurulmuş sığır spermalarını, ithali müteakip 45 gün içinde Bakanlık tarafından belirlenmiş olan suni tohumlama laboratuvarları veya veteriner fakülteleri laboratuvarlarında sağlık ve kalite yönünden muayene ettirerek uygunluk belgesi almak zorundadır. Uygunluk belgesi alınmadan yurt içinde satış, pazarlama, suni tohumlama veya embriyo transferi uygulamaları yapılamaz.

(4) Bakanlıktan izin almadan sperma, ovum ve embriyo ithal eden, depolayan ve dağıtanlar hakkında 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendine göre işlem yapılır.

Sperma ve embriyo ithalatı için yeterlilik belgesi

MADDE 12 – (1) Sperma ve embriyo ithal eden kişi ve kuruluşların taşınması gereken fiziki ve teknik şartları Bakanlık belirler ve uygun görülenlere Bakanlıkça ithalat yeterlilik belgesi verilir. İthalat yeterlilik belgesi olmayanlar sperma ve embriyo ithalatı, dağıtım ve pazarlaması yapamaz.

Tutulması gerekli kayıtlar

MADDE 13 – (1) Sperma ve/veya embriyo ithal eden kişi veya kuruluşlar sperma ve embriyoları, Bakanlıktan suni tohumlama ve/veya embriyo transferi yapma izni almış kişi ve kuruluşlara pazarlamak, alıcılarla ilgili kayıtları tutmak ve bu kayıtları istenildiği takdirde Bakanlığa göndermek zorundadır. Bu zorunluluğa uymayanlar hakkında 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendine göre işlem yapılır ve diğer ithalat müracaatları dikkate alınmaz.

Embriyo transferi uygulama esasları

MADDE 14 – (1) Embriyo transferi uygulamaları aşağıdaki esaslar dahilinde yapılır.

a) Embriyo transferi uygulaması Bakanlıktan embriyo transferi izni almış veteriner hekimler tarafından yapılır.

b) Embriyo transferine ilişkin Bakanlıkça belirlenen belgenin bir nüshasını yetiştiriciye vermek zorundadır.

c) Embriyo uygulaması sonucu doğan her yavru, ön soy kütüğü ve soy kütüğüne kayıt edilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 15 – (1) 1/7/2003 tarihli ve 25155 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Suni Tohumlama, Tabii Tohumlama, Ovum ve Embriyo Transferi Faaliyetlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) 1/7/2003 tarihli ve 25155 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Suni Tohumlama, Tabii Tohumlama, Ovum ve Embriyo Transferi Faaliyetlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik kapsamında suni tohumlama ve embriyo transferi yapma izni almış olan kişi veya kuruluşların izinleri geçerlidir.

(2) İthalat iznine sahip olanlar, 30/6/2012 tarihine kadar Bakanlığa müracaat ederek bu Yönetmeliğe uygun şekilde hazırlanan ithalat yeterlilik belgesi almak zorundadır.

(3) Bakanlıkça; suni tohumlama, tabii tohumlama, ovum ve embriyo transferi faaliyetleri ile ilgili olarak yayımlanmış olan düzenleyici işlemlerin bu Yönetmeliğe aykırı olmayan hükümleri uygulanmaya devam edilir.

(4) Yürürlükten kaldırılan Yönetmeliğe yapılan atıflar bu Yönetmeliğin ilgili hükümlerine yapılmış sayılır.

Yürürlük

MADDE 16 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 17 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı yürütür.